

Vastaus kirjalliseen kysymykseen työttömyysturvan suojaosan uudistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Kauman/kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 617/2017 vp:

Millaisia kannustimia ministeriö suunnittelee työttömien aktivoimiseksi ja voiko suojaosan korotus olla yksi varteenotettava vaihtoehto?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pääministeri Sipilän hallitus on hallitusohjelman puolivälitarkastelun yhteydessä ilmaissut sitoutuvansa kannustinloukkujen merkittävään purkamiseen ja työvoiman liikkuvuuden edistämiseen osana työllisyyttä lisääviä toimia. Tämän sitoutumisen pohjalta syksyllä 2016 asetettiin kaksi työryhmää, Työllisyyden lisääminen ja työttömyyden keston lyhentäminen -yhteistyöryhmä ja Kannustinloukut ja alueellinen liikkuvuus -työryhmä.

Työllisyyden lisäämiseksi tehtyjen ehdotusten perusteella työttömyysturvan omavastuuta on jo uudistettu vuoden 2018 alusta lukien lyhentämällä työttömyyden alun omavastuuaikaa ja lisäämällä omavastuuta työttömyysajalle, jos työttömyys pitkittyy. Muutoksen tavoitteena on tukea työllistymistä ja lyhentää työttömyyden kestoja. Samoin vuoden alusta työttömyysturvalakia muutettiin niin, että työttömänä aloitetun yritystoiminnan pää- ja sivutoimisuutta arvioidaan vasta, kun yritystoimintaa on harjoitettu neljä kuukautta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että työttömänä aloitetun yritystoiminnan neljän ensimmäisen kuukauden ajan työttömyysetuuden saajalla on oikeus saada työttömyysetuus yritystoiminnasta syntyvillä ansiotuloilla soviteltuna.

Näiden jo voimassa olevien muutosten lisäksi eduskunnalle on annettu hallituksen esitys vaihtelevaa työaikaa noudattavan työntekijän asemaa parantavaksi lainsäädännöksi (HE 188/2017 vp). Esitys koskee muun muassa ns. nollatuntisopimuksella työskenteleviä. Työttömyysturvalakia muutettaisiin esityksen mukaan siten, että työstä eroamista ja työstä kieltäytymistä koskevissa säännöksissä otettaisiin tietyin edellytyksin huomioon tilanteet, joissa työtä ei tosiasiallisesti ole ollut tarjolla tai joissa työstä maksettava palkka jää pieneksi.

Kirjallisessa kysymyksessä esiin nostettua työttömyysetuuden suojaosan muuttamista puolestaan käsiteltiin Kannustinloukut ja alueellinen liikkuvuus -työryhmän työssä. Ryhmän muistioon sisältyy huomioita suojaosan uudistamisen vaikutuksista. Työryhmä piti tällaisen uudistuksen haasteena sitä, että suojaosan korottaminen siirtää kannustinloukkua paikasta toiseen ja saattaisi vinouttaa osa-aikatyöstä ja kokoaikatyöstä saatavan tulon suhdetta entisestään tilanteessa, jossa osa-aikatyön tuloja täydentää soviteltu työttömyysetuus. Olennaista työryhmän mukaan on selvittää, johtaako suojaosa osa-aikatyön lisääntymiseen ilman että se samalla loisi uusia rajoja lisätä työpanosta kokoaikatyöksi. Suojaosaan liittyvien muutosten vaikutuksia selvitetään valtioneuvoston kanslian rahoittamassa tutkimuksessa, jonka tuloksia on odotettavissa tänä vuonna. Suojaosaa koskevien aloitteiden selvittämistä on tarkoituksenmukaista jatkaa sen jälkeen kun tämän tutkimuksen tulokset ovat hallituksen käytössä.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 617/2017 vp

Lainsäädännön uudistaminen on keskeinen keino parantaa kannusteita, joilla lisätään työllisyyttä. Se ei kuitenkaan ole ainoa tapa aktivoida, kannustaa, työttömyysetuuden saajia työllistymisessä. Työllisyyden tukemiseksi on myös otettava käyttöön keinoja, joilla edistetään sovitellun työttömyysetuuden maksamista jo voimassa olevan lainsäädännön perusteella. Tässä tarkoituksessa ministeriö toimivaltansa puitteissa tukee hyviksi käytännöiksi tunnistettujen etuuden maksamista koskevien käytäntöjen leviämistä ja käyttöönottoa työttömyysetuuden maksajien keskuudessa. Lisäksi yhteistyössä keskeisten työelämän osapuolten kanssa sosiaali- ja terveysministeriö arvioi sovitellun työttömyysetuuden maksamista koskevia säännöksiä digitalisaation ja erityisesti uuden kansallisen tulorekisterin tuomien mahdollisuuksien kannalta.

Helsingissä 1.2.2018

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila